

קובץ
תוך הנחל

דיבורים נוראים ונפלאים שנאמרו
בשבת קודש פרשת בראשית תש"ע

מפ"ק כ"ק הרה"צ מוהרא"ש שלימ"א

יוצא לאור חודש תשרי תשע"ב

תוך הנחל

ליל שבת קודש פרשת בראשית ה'תשע"א

בליל שבת קודש במעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ז המדבר מקדושת השבת, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, צריך לזוהר מאד להיות שמח ומוזב לב בשבת, כי מעלות וקדושת שבת גדולה ויקרה מאד, כמובא, וכפרט ב"ראשית חכמה" בשער הקדושה בתחילתו, עיין שם, וראוי ונכון ללמוד ב"ראשית חכמה" בשער הנ"ל, ולשום לבו היטב על כל הדברים הנאמרים שם בענין קדשת ומעלות שבת קודש, כי יש שם כמה דברים פרטיים יקרים מקדושת ומעלות שבת, כי כל ענין ומעלה הנאמר שם על שבת, הוא דבר בפני עצמו, והבן שם היטב, כדי שיתלהב לבו לקבל שבת בשמחה גדולה ועצומה כראוי, ועל-ידי-זה היראה בשלימות, דהיינו עם דעת, כי בחול אפשר שיהיה היראה עם כסילות, בבחינת (איוב ד): "הלא יראתך כסלתך", ועיקר הכסילות הוא מחמת השיעבוד שיש בחול, כי על-ידי השיעבוד אין הדעת שלם, וכמו שכתוב במואב

(ירמיה מ"ח): "שאנן מואב מנעוריו וגו' ובגולה לא הלך, על כן עמד מעמו בו" וגו', וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מגלה יב:), כי על ידי שיעבוד וגלות הדעת מכולל, אבל בשבת הוא חירות, וכשיש חירות ואין שיעבוד וגלות, אזי הדעת שלם, ועיקר החירות, על ידי התענוג והשמחה של שבת, בחינת (ישעיה נ"ח): "אז תתענג על ה'", הנאמר בשבת, ועל ידי זה נעשה חירות, בבחינת (שם נ"ח): "כי בשמחה תצאו", שעל ידי שמחה יוצאין לחירות, וכשיש חירות, הדעת בשלימות, ואזי היראה כראוי, בבחינת ירא שבת (תיקוני זוהר תיקון מ), כי אז היראה בלי כסילות שיש בימי החל, כי עיקר הכסילות מחמת השיעבוד, ובזה מעלין היראות הנפולות, דהיינו מה שיראים לפעמים משר וכדומה, כי על ידי הדעת מרימין אותן, ועיקר הדעת הוא בשבת על ידי השמחה, שעל-ידי-זה יש חירות, ואזי הדעת בשלמות, והכלל, שצריך לנהוג שמחה גדולה בשבת קודש, ולבלי להראות שום עצבות ודאגה כלל, רק להתענג על ה' ולהרבות בתענוגי שבת בכל מיני תענוג, הן אכילה ושתיה, הן מלבושים כפי מה שיכול, כי אכילת שבת היא כולה רוחניות, כולו קודש, ועולה למקום אחר לגמרי מן אכילת חול, כמבאר במקום אחר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ו, ובסימן רע"ז, ועיין זוהר ויקהל דף ריח ובמקדש מלך שם), עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"ו, כי הנה רביז"ל מגלה בתורה זו, שעיקר השבת הוא השמחה של שבת, להיות שמח וטוב לב בשבת,

ולשמוח כל השבת על נועם חלקו וגורלו שזוכה להיות מזרע ישראל ולשמור שבת, ולכן אסור להראות שום עצבות ודאגה בשבת, רק לשמוח כל השבת בשמחה עצומה, ואז דייקא יש עלייה ותיקון למדת היראה, שיש לו יראה מלפני הקדוש ברוך הוא, והיראה שלו היא עם דעת, שזה עיקר השלימות, כי לפעמים יש לאדם יראה, אבל היראה היא עם כסילות, וכמו שכתוב (איוב ד') הלא יראתך כסלתך, שהיראה מתלבשת בעצבות וכמרה שחורה, ויש לו דקדוקים וחומרות יתירות, ונדמה לו שיש לו יראת שמים, אבל באמת יש לו יראת עצמו, שירא ומפחד שלא יגיע לו עונש, או שלא יהיה לו עולם הבא, וזו יראה עם כסילות, כי שלימות היראה היא להתיירא מלפני הקדוש ברוך הוא בגין דהוא רב ושליט, ועיקרא ושרשא דכל עלמין, שזו נקראת 'יראה עם דעת', ואל יראה כזאת זוכים על ידי שמחת השבת, כי שמחה הוא עולם החירות, שיוכל להגהיג מוחו כרצונו, ולקיים התורה והמצוות בלי חומרות ודקדוקים יתרים, ולשמחה כזאת זוכים בשבת, כי שמחת השבת מוציאה את האדם מכל מיני שעבודים של ימות החול, ונותן לו גדלות וחירות המוחין, וכמו שכתוב (ישעיה ב"ה) כי בשמחה תצאו, שעל ידי שמחה יוצאים מן הגלות והשיעבוד, ועל ידי זה יש לאדם יישוב הדעת, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מגילה י"ב:) על מואב, שיש להם יישוב הדעת, מפני שלא הלכו בגלות, עיין שם, ותיכף ומיד כשיש לאדם יישוב הדעת, יראתו היא גם כן עם דעת, שיודע ממי להתיירא, ולמה להתיירא, שמתירא רק מפני הקדוש ברוך הוא, מפני שברא

כל העולמות ומנהיג כולם בהשגחתו הפרטי פרטיית, וזו נקראת יראה אמיתית, נמצא שמדת היראה תלויה בשמחת השבת דייקא.

ובזה מובנת השתלשלות אמירת תורה זו (כמבואר בשיחות הר"ן סי קנ"ה), כי בתחילה שאל רביז"ל את מוהרנ"ת ז"ל ליל שבת קודש, "האתה שמח בשבת?" והשיב מוהרנ"ת ז"ל, "לפעמים מתעוררת עלי איזו יראה בשבת שקורין "פרום", ואמר לו רביז"ל, "לא כך הוא, העיקר הוא שמחה", ואז הוכיח אותו רביז"ל להיות בשמחה דייקא בשבת, ואמר כל הענין הכתוב בתורה זו, והוכיח רביז"ל את אנשי שלומינו ביותר להתגבר להיות שמח וטוב לב בשבת, ולהרבות בתעונגי שבת בכל מה שאפשר, ואמר, "הלא גם בעל הבית פשוט שמח בשבת בדגים ובמרק שלו", ואמר אז רביז"ל, שגם מדת היראה, עיקר עלייתה על ידי השמחה של שבת דייקא, כי בשבת עולה היראה, שהוא מה שקורין "פרום", כי אז היראה היא עם דעת, וכמבואר היטב בתורה זו, וזאת היתה תשובתו של רביז"ל על דברי מוהרנ"ת ז"ל, שאמר, שמתעוררת עליו יראה בשבת, כי עיקר שלימות היראה הוא על ידי שמחת השבת דייקא.

וכל זה מרומז בתיבה ראשונה של התורה הקדושה שהיא תיבת "בראשית", כי בראשית הוא צירוף יר"א שב"ת (תיקוני זוהר תיקון ט'), כי תכלית הבריאה היתה כדי שיראו מלפניו יתברך, וכמו שכתוב (קהלת ג) והאלקים עשה שיראו מלפניו, וכן כתיב (שם י"ב) סוף דבר הכל נשמע "את האלקים ירא" ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם, אבל אין שלימות ליראה כי אם על ידי שמחת השבת, כי יראה צריך

להיות עם דעת, להתיירא מפני גדולתו יתברך, ולא מפני דבר אחר, ואל יראה כזאת אי אפשר להגיע כי אם על ידי שמחת השבת, ולכן התורה מתחלת עם "בראשית - ירא שבת" כי זה יסוד ועיקר כל התורה, לזכות לקיים כל התורה והמצוות ביראה שלמה, למען שמו יתברך, ולא ליראת עצמו עם דקדוקים וחומרות יתירות, והוא על ידי ירא שבת, שהיא שמחת השבת, כי השמחה מביאה את האדם לידי חירות המוחין, ואז היראה שלו היא יראה אמיתית, למען שמו יתברך לבד, אשרי הזוכה ליראה כזאת.

וזהו בראשית' ברא' אלהים' סופי תיבות א'מ'ת', כי שם אלהים מורה על מדת היראה, וכמו שכתוב (שם) "את האלקים ירא", והיראה צריכה להיות עם אמת וישוב הדעת בלי כסילות, למען שמו יתברך לבד, כי הוא יתברך נקרא אמת, וכמו שכתוב (ירמיה י') וה' אלקים אמת, וככל שאדם דבוק יותר בו יתברך, יש בו יותר אמת (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב"א), ולכן תיכף ומיד בתחילת התורה מרומזת מדת "אמת" בסופי תיבות הראשונות, בראשית' ברא' אלקים', לרמוז, שדעת אדם צריכה להיות תמיד על סופו ויומו האחרון, וכמו שכתוב "סוף דבר" וגו' את האלקים ירא, שזהו ענין אמת, שהוא צירוף א-מת, שלבסוף אצטרך להיות מת ולעזוב את העולם, ולכן אני צריך להתיירא מלפניו יתברך לבד, ולא מפני שום דבר אחר, ובדעת זאת יזכה אדם למדת אמת, ולהתיירא מלפניו יתברך יראה שלימה, וגם יראתו תהיה מתוך שמחה, שהיא שמחת השבת, ויעלה את כל הבריאה אל תיקונה ושלימותה.

וזהו א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ, ראשי תיבות ב'ג'מ'ט'ר'י'א מ'ו"ב, כי אימתי יודעים שאדם אוהז במדת האמת, והיראה שלו היא בשלימות? כשהוא איש טוב ושמה, ומוכן לגמול טובות עם כל הבריות, כי דרך הטוב להיטיב, ובוה הוא מקשר שמים וארץ יחדיו, כי עובר את השם יתברך עם הרוחניות והגשמיות, ומוצא את השם יתברך בתוך כל דבר ממש, מה שאין בן מי שעצוב ומלא מרה שחורה תמיד, הוא רחוק מאד מאמת, וכל יראתו היא יראת עצמו, עם דקדוקים וחומרות יתירות, ולא אכפת לו מאחרים כלל, ולכן בוודאי אינו יודע לקשר שמים וארץ יחדיו, כי כל דבר מפריע לו ליראתו המדומה, ואין לו שמחת החיים כלל.

וזהו גם הרמז בסופי תיבות א'ת' ה'שמים' ו'את' ה'ארץ', אותיות ת'ה'יה מ'ת' ת'ה'יה צ'דיק, שאם אדם זוכר תמיד שיהיה מת, ודעתו בכל עת על יומו האחרון, בוודאי יהיה צדיק גדול, וילמד הרבה תורה, שגם בן נקראת מ'ו"ב, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה י"ט:), אין טוב אלא תורה, כי יודע שרק התורה שילמד, ישאר לו לנצח, וכמו שכתוב (משל' ל"א) עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון, ואמרו על זה חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה נ"ב ס' ג'), אימתי התורה משחקת לאדם, הוי אומר "ליום אחרון", ועיקר מניעת האדם מלימוד התורה הוא מחמת דקדוקים וחומרות יתירות, שרוצה ללמוד ולהבין הכל מיד, ואין לו מדת הצמצום ויראה עם דעת, אבל כשזוכה ליראת עם דעת ויש לו מדת הצמצום, אזי יודע שאי אפשר לקנות התורה בפעם אחת, רק היום מעט ומחר מעט, עד שיקנה

כל התורה כולה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה י"ב סי' ט) למה נמשלה תורה לתאנה? וכמו שכתוב (משלי כ"ז) נוצר תאנה יאכל פריה, מה תאנה זו אינו נלקטת בפעם אחת אלא היום קצת ומחר קצת, כן דברי תורה, וכמבואר היטב בסדר דרך הלימוד של רבינו"ל (שחות הר"ן סי' ע"ז), כי על ידי שאדם אינו מדקדק יותר מדאי בלימודו, רק לומד בזריזות בכל מקום כסדרן, על ידי זה זוכה לטייל בכל התורה כולה, עיין שם היטב בדבריו הקדושים.

וזוה מובנת שימת חכמינו הקדושים (סנהדרין ע:), אילן שאכל ממנו אדם הראשון "תאנה" היתה, שבדבר שקלקלו בו נתקנו, שנאמר (בראשית ג') ויתפרו עלי תאנה ויעשו להם חגורות, כי פגם אכילת עץ הדעת טוב ורע היתה פגם מדת הצמצום, שלא היה יכול לצמצם עצמו לשמור ציווי ה' כראוי, כי נצטווה שלא לאכול מעץ הדעת טוב ורע שהוא פרי התאנה, כדי שילמד ממדת התאנה, שאי אפשר להגיע ולהשיג הכל בפעם אחת, רק היום קצת ומחר קצת, וכמו עץ התאנה, שאין פירותיה נגמרות בפעם אחת, אבל מחמת שלא היתה לו מדת הצמצום, ומקודם הוסיף על הציווי, וכמו שכתוב (שם) "ולא תגעו בו", על ידי זה בא אחר כך שעבר עליה לגמרי, שזהו פגם הדקדוקים וחומרות יתירות, שמקודם נראה כמו יראה גדולה, אבל לבסוף נתגלה שהיא יראה עם כסילות, ועיקר התיקון הוא על ידי מדת התאנה בעצמה, להתמיד בתורה שיעורים כסדרן בכל יום, עוד קצת ועוד קצת, עד שילמד כל התורה כולה, והתורה תטהר אותו מכל עוונותיו, והשם יתברך יזכינו להתמיד

בתורה באמת, ולהשלים עצמינו ביראה אמיתית שהיא יראה עם דעת, עדי נוכח לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בראשית ה'תשע"א

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקומי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב בסופו המדבר מגן עדן וגיהנום, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (בסוף התורה), הגן-עדן והגיהנם הם בזה העולם ממש, אך אי אפשר לבוא לשם מחמת הקרירות שבצד צפון ודרום, וצער הבושה גדול מאד יותר מעונש גיהנם, וכל יסורי עולם הזה יש בהם צער הבושה, שמתבייש מחבריו על שיש לו יסורין, וכן לעתיד לבוא, צער הבושה גדול מאד, ואפילו כל צדיק נכוח מחפתו של חברו, אוי לאותה בושה, אוי לאותה כלימה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא בתרא ע"ה), ואמרו שם: פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה, אוי לה לאותה בושה, אוי לה לאותה כלימה וכו', מכל שכן איך יתביישו החוטאים, רחמנא ליצלן, ואם הוא במדריגה שאין צריך להתבייש משום אדם, יש להתבייש מהקדוש-ברוך-הוא,

כי הקדוש-ברוך-הוא מקיים כל התורה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה: וגם הקדוש-ברוך-הוא מתפלל, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה, מנין שהקדוש-ברוך-הוא מתפלל וכו', ומאי מתפלל? יהי רצון מלפניי וכו', ובודאי שהקדוש-ברוך-הוא מקיים מצות התורה ותפלה, כמו שראוי להקדוש-ברוך-הוא, וכמה רחוק בין קיום התורה שלו ובין תפלה שלו, לתורה ותפלה של השם יתברך וכו', עיין שם כל זאת בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש ג"י, כי הנה רביז"ל מגלה בתורה זו, סוד נורא ונפלא מאד, שהגן עדן והגיהנום נמצאים בזה העולם ממש, ואם אדם זוכה לדבק עצמו בהשם יתברך, ולשמור התורה והמצוות כראוי, אזי הוא בתוך הגן עדן ממש, וחי בעולם הזה, כמו בעולם הבא, מה שאין בן הרחוק מן השם יתברך, ומתראש מקיום התורה והמצוות, חס ושלום, הוא חי בתוך הגיהנום, ויש לו צער ובושה הגיהנום, בחיים חיותו בעולם הזה, רחמנא ליצילן, וכן מבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ט), שהנה הכל אומרים, שיש עולם הזה ועולם הבא, והנה עולם הבא אנו מאמינים שיש עולם הבא, ואולי אפשר יש עולם הזה גם-כן באיזה עולם, אבל בכאן נראה שהוא הגיהנום, כי כולם מלאים יסורים גדולים תמיד, ואין גם אחד שיהיה לו עולם הזה, ואפילו העשירים הגדולים, ואפילו השרים, אין להם שום עולם הזה כלל, כי כל ימיהם כעם ומכאובות, וכולם מלאים מרדות ודאגות ועצבות ויגון ואנחה תמיד, וכמו שאמור שלמה המלך עליו השלום (קהלת ב'): "גם כל ימיו כעם ומכאובות" וכו', וכתוב (איוב י"ד): "אדם לעמל יולד קצר ימים

ושבע רגז", וזה כולל כל בני-אדם שבעולם מקמץ ועד גדול, כי כולם נולדו לעמל ומלאים רוגז ויסורין, ואין שום עצה ותחבולה להנצל מעמל ויגון הזה כי-אם לברוח להשם יתברך ולעסוק בתורה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית-רבה פרשה יג): "אדם לעמל יולד" - 'אשרי מי שעמלו בתורה', היינו מאחר שכל אדם נולד לעמל, ואי אפשר להמלט מזה בשום אופן, ואפילו אם יהיו לו כל חללי דעלמא, בודאי יהיה לו עמל ויסורין ודאגות הרבה, על-בן החכם עיניו בראשו שיהפוך העמל לעמל של תורה, אשר בשביל זה נולד – שיעמול בתורה, ואז אשרי לו, כי ניצול מעמל העולם הזה וזוכה לחיי עולם הבא, ויש לו גן עדן בעולם הזה.

והנה המושג של "גן עדן", באמת מחובר משני דברים נפרדים, "גן" ו"עדן", וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ד): גן לחוד ועדן לחוד, כי "גן" הוא חכמה תתאה, ו"עדן" הוא חכמה עלאה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ו), חכמה תתאה הוא חכמתו יתברך המלוכשת בכל הדברים של עולם התחתון הזה, שהוא עולם העשייה, כי בכל פרט ופרט של הבריאה יש חכמתו יתברך, ומכל דבר שבעולם יכולים להכיר אותו יתברך, ולהתקרב אליו יתברך (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א').

ועל כן החכמה שבעולם העשייה נקראת בשם "גן", כי היא מתגלה מתוך ה"ג" פרשיות שבתורה שבגימטריא ג"ן, שכולם מדברים מעולם העשייה, היינו מן המצוות שצריכין לקיים בזה העולם הגשמי, וכן מדברים מכל הסיפורים שאירע אל האבות הקדושים ולכל הדורות

מבריאת אדם הראשון עד הסתלקות משה רבינו, עליו השלום, שהוא מפסוק "בראשית ברא אלקים" עד "לעיני כל ישראל" וכשאדם הוגה בהם, ומקיים את כל הכתוב בהם, הוא כדוגמת אדם המטייל ב"גן" נהדר, ומלקט לעצמו ציצים ופרחים נפלאים, אשר זה עיקר תכלית הבריאה.

וחכמה עלאה, נקראת בשם "עדן" כי היא עידונא דנחלא, מתיקות הנחל העליון, שהיא רוחניות אלקותו יתברך המתלבשת בכל גשמות הבריאה, כי מלבד הפשטות של כל סיפורי התורה, ומלבד הפשטות של קיום מצוות התורה בפועל ממש, יש בכל סיפור ובכל מצוה סודות ורוחניות אלקות, הנאצלים מאור האין סוף ברוך הוא, ומי שזוכה למעום מהם, מרגיש נועם וזיו ו"עדן" עליון, אשר עליו נאמר (ישעיה סד, א) עין לא ראתה אלקים זולתך וגו', וזהו עיקר תענוגי "גן עדן", לחבר גן ועדן ביחד, חכמה תתאה וחכמה עלאה, ולמצוא רוחניות אלקות בכל פרט ופרט, אשר כל זה נעשה כאן בזה העולם הגשמי, נמצא שה"גן עדן" בוודאי בזה העולם ממש, כי מי שזוכה למצוא חכמה תתאה וחכמה עלאה בחיים חיותו בזה העולם, הרי יש לו "גן עדן", ונהפך לו עמל גשמי לעמל רוחני, ונכלל בחי החיים לגמרי, אשרי לו.

אבל לאידך גיסא, גם הגיהנום נמצא בזה העולם, רחמנא ליציל, ואדם שאינו זוכה לטייל ב"גן פרשיות התורה, ואינו זוכה לקיים מצוות התורה בפועל ממש, הרי נופל לתוך עמל גשמי של עולם הזה,

ומרגיש מעם מיתה ויסורי הגיהנום, רחמנא ליצלן, ורביז"ל אומר שעיקר צער הגיהנום הוא צער הבושה, כי מי שרחוק מן התורה והמצוות, נפשו סובלת בושה וחרפה נוראה מאד, והוא מתבייש מאד מפני הבריות, ואינו יודע בעצמו מפני מה, וכל יום מקולל מחבירו ואין לו שום שמחת החיים, וגם מרגיש קרירות עצומה בכל מה שעושה, כי מחמת שנתקרב אור להביות נשמתו משורשה העליון, שהיא אור רוחניות חיות אלוקותו יתברך, לכן מרגיש קרירות גדולה בכל מעשה ידיו, שזהו מרומז בדברי רביז"ל "הגן עדן והגיהנום הם בזה העולם ממש, אך אי אפשר לבוא לשם מחמת "הקרירות" שבצד צפון ודרום", צפון ודרום הם חכמה תתאה וחכמה עלאה, גשמיית עולם הזה, וחכמת עולם הבא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא כ"ה): הרוצה להעשיר יצפין והרוצה להחכים ידרים, וכשבוערת אצל אדם חמימות נשמתו, והוא מחפש דביקות אלקותו בכל מה שעובר עליו בחיים, אזי מחבר צפון ודרום ביחד, שהיא חכמה תתאה עם חכמה עלאה, ויש לו עשירות וגם חכמה, ומרגיש מעם גן עדן בזה העולם ממש, אבל כשמתגברת אצל אדם הקרירות, הבאה מצד היצר הרע שהוא עמלק, שעליו נאמר (דברים כ"ה) אשר "קרך" בדרך, שמקרב אדם מהתלהבות נשמתו, אזי אי אפשר להתקרב אל גן עדן מחמת הקרירות שבצד צפון ודרום, ומרגיש יסורי הגיהנום בזה העולם ממש, ולכן אשרי הזוכה להדליק אור להביות נשמתו, ולחפש דביקות אלקותו יתברך מכל פרטי החיים, כי אז יזכה למעום מעם גן עדן בחיים חיותו עלי אדמות.

וזהו המבואר בסיפורי מעשיות של רביז"ל (סיפור י"א מבן מלך ובן שפחה שנחלפו), שיש גן, שכל מי שרוצה ליכנס בתוכה מתחילים לרדוף אותו, והוא מוכרח לברוח משם בבהלה גדולה, ואינו יודע מפני מה הוא בורח, ואי אפשר להישאר בתוכו עד שמכניסים לתוכו את האדם של הגן, ואז יכולים הכל להיכנס ולטייל בתוכו, עיין שם, כי הגן הוא גן העדן שנמצא בעולם הזה, שאי אפשר ליכנס לתוכו, בלי הלימודים הטובים של הצדיקים האמיתיים, כי תיכף ומיד כשאדם נכנס לתוכו, מתחילים לרדוף אותו על ידי כל מיני דמיונות של שוא ושקר, הבאים מכח המדמה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה), ומתקיימת אצלו קללת התוכחה (ויקרא כ"ז) ורדף אתם קול עלה נדף וגו' ואין רודף, עד שהוא מוכרח לברוח משם, ואינו יודע בעצמו מי רודף אותו, כי הרדיפות הן מעצמו, ומן העוונות והחמאים שלו, שמקררים נשמתו עד שאי אפשר לו להישאר בתוך הגן, ועיקר התיקון הוא רק על ידי שישים את "אדם הגן" בתוך הגן, שהוא הצדיק, שיש לו לימודים נפלאים לכל אחד ואחד איך להדליק אור להביות נשמתו, ואז מתחיל להבין שאין אף אחד רודף אותו כלל, ואם ידבק עצמו אל התורה והמצוות, ויטייל בכל מקומות התורה, ויקיים את כל המצוות בתמימות ופשיטות גמורה, אזי יראה שהוא יושב בתוך גן העדן ממש, ועולמו יראה בחייו, ולכן אשרי מי שאינו ממעה את עצמו, ומקרב עצמו אל צדיקים אמיתיים שמגלים את הגן עדן שיש בעולם הזה, כי אז יחיה חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח, ויזכה להכלל לגמרי בו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (בראשית ב') **ויטע הוי"ה אלהי"ם גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר**, אם נסתכל בפסוק זה נמצא שכתוב בה סוד ה"גן עדן" שיש בעולם הזה ממש, המוכא בדברי רביז"ל הנ"ל, **ויטע הוי"ה אלקי"ם**, הוי"ה אלקי"ם הוא שם מלא, מדת החסד ומדת הדין, חכמה עלאה וחכמה תתאה, כי כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו, והן מדת החסד והן מדת הדין, הכל מהקדוש ברוך הוא לטובתו הנצחית, ההשגה הזאת היא מעין עולם הבא (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'), כי זוכה לקשר עדן העליון בגן התחתון, ומתייחדות אצלו החכמה והעשירות שבצד דרום ושבצד צפון, ויש לו גן עדן בזה העולם, שזהו **ויטע הוי"ה אלקי"ם גן שהקדוש ברוך הוא נטע הגן של חכמה תתאה**, שהוא נ"ג פרשיות התורה, **בעדן מקדם**, בתוך חכמה עלאה, עידוונא דנחלא, שהיה מקדם לבריאת העולם, כי לפני הבריאה הגשמית, היה הכל כלול באור האין סוף ברוך הוא, ואחר כך נטע הקדוש ברוך הוא הגן הזה, בתוך העדן, וכל מי שזוכה להתקרב אל הצדיק האמת ולקבל ממנו לימודים אמיתיים איך לחבר גן ועדן ביחד, הוא נכלל בחי החיים, וחי בתוך הגן עדן ממש, שזהו **וישם שם את האדם אשר יצר**, שהקדוש ברוך הוא שם את "האדם" שהוא הצדיק האמת, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו'): **על הפסוק (קהלת י"ב) כי זה כל האדם**, כל העולם לא נברא אלא בשביל זה, שהוא הצדיק, בתוך הגן, וכל מי שזוכה להתקרב אליו, זוכה גם להישאר בתוך הגן, ולהתענג שם בתענוגי הגן עדן, אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק באמת.

וזהו גם התעוררות גדולה להתחיל מפרשת בראשית, לדקדק מאד לעבור את הפרשה בכל שבוע שנים מקרא ואחד תרגום, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ה.) לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור, שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו, כי נ"ג הפרשיות של התורה הן השורש והיסוד של ג"ן עדן, ואם אדם רוצה לזכות לאריכות ימים ושנים טובים, ולחיות בזה העולם בתוך ג"ן עדן, מוכרח לדקדק מאד לגמור כל הנ"ג פרשיות של התורה שנים מקרא ואחד תרגום, וכן ישתדל לטייל בשאר מקומות התורה של תורה שבעל פה, שכולם יוצאים מתורה שבכתב, שהם משנה, גמרא, מדרש, הלכות ואגדות, כי בזה ינצל מעמל הגיהנום, שהוא הצער והבושה של אדם שהוא ריק מן התורה חס ושלום, ויזכה להיות עמל בתורה שהוא עמל אמיתי ונצחי, אור הגן עדן ממש, והשם יתברך יזכנו להיות עמלים בתורה באמת, ולחיות חיי גן עדן בעולם הזה, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.
